

॥ শ্ৰী ॥

অথ শ্ৰী ত্ৰিৰিক্ৰমপংডিতাচাৰ্যসুত শ্ৰী নাৰায়ণপংডিতাচাৰ্যৰিৰচিতঃ

॥ শ্ৰী মধ্বৰিৰজয়ঃ ॥

৪. চতুৰ্থঃ সৰ্গঃ

অথৈষ সল্লোকদয়াসুধাৰ্দ্ৰয়া সদাগমস্তেননিৰাসকাময়া ।

ৰমারৰাৰাসভুৱা ৰিশাৰদো ৰিশালয়াহচিং তয়দাঅনো ধিয়া ॥ ৪.১ ॥

অনন্যসংগাদ গুণসংগিতা হৰেৰ্জনস্য মানং তু ৰিশিষ্টচেষ্টিতম ।

অসংগমস্মাত প্ৰকটীকৰোম্যহং নিজং ভজন পাৰমহংস্যাশ্ৰমম ॥ ৪.২ ॥

মম প্ৰভোৰ্নাপৰথা হি শোভতে দ্ৰিষৎসু ৰিষ্ণুং যদদংডধাৰণম ।

হৰিস্ৰসা নন্ব্ৰচিৰাদসন্ধিদে ভৱেদতো নাস্মিচ দংডধাৰকঃ ॥ ৪.৩ ॥

ৰিচিং তয়নিখমনং তচিং তকঃ সমস্তসংন্যাসনিবন্ধনিশ্চয়ঃ ।

অসাবনুজজাৰ্থমথানমদ্ধৰিং সমস্তসংৰ্যাপিনমাত্মদায়গম ॥ ৪.৪ ॥

নিজে জনে কিং নমসীতি প্ৰ্ছতি ক্ৰৱন স্ৰসস্তপ্ৰণতিং ব্যধামিতি ।

গুৰো কিলানেৰ্ষণৱান জগদগুৰুঃ তদা জগামাখিললোকশিক্ষকঃ ॥ ৪.৫ ॥

য়তিৰ্যতাত্মাভুৱি কশ্চনাভৱদ্ৰিভূষণো ভূৰিৰিৰক্তিভূষণঃ ।

ন নামমাত্ৰাচ্ছুচিমৰ্থতোহপিয়ং জনোহচ্যতপ্ৰেক্ষমুদাহৰত স্ফুটম ॥ ৪.৬ ॥

পুৰৈষ কৃষ্ণাকৰসিদ্ধশুদ্ধিমদ্ৰৱান্নভুক্ত্যা কিল পাংডৱালয়ে ।

ৰিশোধিতাত্মা মধুকৃৎপ্ৰবৃত্তিমান্চচাৰ কাংশ্চিত পৰিৱৎসৰান মুদা ॥ ৪.৭ ॥

অভূত কুশাম্ভাভ্যসনং ন পাতকং ক্ৰমাগতাদ বিপ্রতিসাৰতো যতেঃ |
যথা কুশাম্ভাভ্যসনং মুৰদিৰ্ষঃ পদাংবুজে ব্যাধৰৰস্য গৰ্হিতম || ৪.৮ ||

বিনীতমাংনায়শিৰোৰিশাৰদং সৰ্দৈৰ তত্ত্বং প্রবুভুৎসুমাৰাত |
গুৰুৰ্দিৎপনতাং নিজাং মৃতিং কদাচিদূচে তমুপহৰৰে গিৰম || ৪.৯ ||

অহং স্ৰয়ং ব্ৰহ্মন কিংচিদস্তি মত পৰং বিজুংভেত যদা স্ফুটং চিতিঃ |
ইতীহ মায়াসময়োপপাদিতং নিৰন্বয়াত সুব্ৰত মা স্ম বিশ্বসীঃ || ৪.১০ ||

য়দেতদাত্মৈক্যমুপাস্তিচোদিতং ন মে গুৰোৰপ্যপৰোক্ষতাং গতম |
পুৰাতনানামপি সৌম্য কুত্রচিত ততো মুকুংদং ভজ সংৰিদ্বে মুদা || ৪.১১ ||

ইতীদমাশিশ্য রচো রচস্বিনি স্বৰকে গুৰৌ লোকমথান্যমীযুষি |
অসেৱতাহলোচ্য মুহুৰ্গুৰোগিৰং স ৰূপ্যপীঠালয়মিংদিৰাৰৰম || ৪.১২ ||

সুভক্তিনা তেন স ভক্তৱৎসলো নিষেৱিতস্তত্র পৰং বুভুৎসুনা |
ভৱিষ্যতঃ শিষ্যৰৰাঙ্কি ৰিঙ্কি মাম ইতি প্ৰৰিষ্টঃ পুৰুষং তমভ্যধাত || ৪.১৩ ||
প্ৰতীক্ষমাণং তমনুগ্রহং মুদা নিষেৱমাণং পুনৰংবুজেক্ষণম |
সতাং গুৰুঃ কাৰণমানুষাকৃতিঃ যতিং প্ৰশাংতং তমুপাসসাদ সঃ || ৪.১৪ ||

সুতং যতীংদ্রানুচৰং ৰিৰাগিণং নিশম্য সংন্যাসনিষল্লমানসম |
সুৱৎসলৌ ৰূপ্যতলালয়স্থিতং ৰিয়োগতাংতৌ পিতৰৌ সমীয়তুঃ || ৪.১৫ ||

ৰৰাশ্ৰমস্তে জৰতোৰনাথয়োৰ্ণ জীৱতোঃ স্যাৱয়ি নংদনাৰয়োঃ |
সয়াচনং ৰাক্যমুদীৰ্য্ৱ তাৱিদং পৰীত্য পুত্ৰায় নতিং ৱিতেনতুঃ || ৪.১৬ ||

নতিৰ্ণ শূক্ৰষুজনায় শস্যতে নতং ভৱন্ত্যাং স্ফুটমত্ৰ সংপ্ৰতম |
অহো ৱিধাত্ৰা স্ৰয়মেৰ দাপিতা তদভ্যনুজ্জ্বেতি জগাদ স প্ৰভুঃ || ৪.১৭ ||

অনুত্তৰজ্জঃ স তমৰ্থয়ন পুনঃ যতীংদ্রমানম্য গতঃ প্ৰিয়ায়ুতঃ |
গৃহে ৰসন কল্পসমান ক্ষণান নয়ন সুতাননেংদোৰনিশং ততোহস্মৰত || ৪.১৮ ||

স চিংতয়ন পুত্ৰমনোৰথং শূচা পুনশ্চ তীংেৰ্ৰাপগতো মহানদীম |
য়তীশ্ৰৰানুৱতমাঅনংদনং তমৈক্ষত গ্ৰামৰৰে মঠাংতৰে || ৪.১৯ ||

স জাতকোপাকুলিতো ধৰাসুৰো মহাঅনাম লংঘনভীৰুৰপ্যলম |
সুতস্য কৌপীনধৃতৌ হি সাহসপ্ৰতিশ্ৰো মে দৃঢ় ইত্যভাষত || ৪.২০ ||

ক্ষণেন কৌপীনধৰো নিজং পটং ৱিদাৰ্য্ৱ হে তাত কুৰুষ্ৰ সাহসম |
ইতীমমুক্ংৱা প্ৰভুৰৱরীত পুনঃ শূভাংতৰায়ং ন ভৱাংশ্চৰেদিতি || ৪.২১ ||

ন পুত্ৰ পিত্ৰোৰৱনং ৱিনা শূভং ৱদংতি সংতো ননু তৌ সুতৌ মৃতৌ |
নিৱৰ্তমানে ন হি পালকোহস্তি নৌ ংৱয়ীতি ৱজ্জাৰমমুং সুতোহৱরীত || ৪.২২ ||

য়দা ৱিৰক্তঃ পুৰুষঃ প্ৰজায়তে তদৈৱ সংন্যাসৱিধিঃ শ্ৰুতৌ শ্ৰুতঃ |
ন সংগহীনোহপি পৰিব্ৰজামি ৰাম অহং তু শূক্ৰষুমকল্পয়ন্মিতি || ৪.২৩ ||

বহুশ্রুতংবাদ্যদি তত সহে বলাত ন সা সৰিত্ৰী ঝিৰহং সহেত তে |
ইতি দ্বিজেনাভি হিতেহনমত স তং ভৱাননুজ্ঞাং প্ৰদদাতিৱতি ক্ৰৱন || ৪.২৪ ||

ৱিচিংত্য ৱিদ্বান স নিৰুত্তৰীকৃতঃ তথাহস্ত মাতাহনু ৱদেদ যদীতি তম |
উদীৰ্য কৃচ্ছাদুপগম্য মংদিৰং প্ৰিয়াসকাশে তমুদংতমৱরীত || ৪.২৫ ||

নিশাচৰাৰেৰিৰ লক্ষ্মণঃ পুৰা বৃকোদৰস্যেৰ সুৰেংদ্রনংদনঃ |
গদোহথ শৌৰেৰিৰ কৰ্মকৃত প্ৰিয়ঃ সুভক্তিমান ৱিশ্ৰৱিদোহনুজোহভৱত ||
৪.২৬ ||

কদাচিদাপ্যাহলয়বুদ্ধিৰালয়ং নিৱেদয়ন পালকমেতমেতয়োঃ |
দৃঢ়স্বসংন্যাসনিষেধনিশ্চয়াং ধৱানুমতেদমুৱাচ মাতৰম || ৪.২৭ ||
ৱৰাশ্ৰমাপ্তিং মম সংৱদস্ব মাং কদাচিদপ্যংব যদীচ্ছসীক্ষিতুম |
য়দন্যথা দেশমিমং পৰিত্যজন ন জাতু দৃষ্টেৰিষয়ো ভৱামি ৱঃ || ৪.২৮ ||

ইতি ক্ৰৱাণে তনয়ে কদাচিদপ্যদৰ্শনং তস্য মৃতেৰ্নিদৰ্শনম |
ৱিচিংত্য পৰ্যাকুলিতা চিকীৰ্ষিতং সুতস্য কৃচ্ছান্যৰুগ্ন সা শুভা || ৪.২৯ ||

অথোপগম্যৈষ গুৰুং জগদগুৰুং প্ৰসাদ্য তং দেৱৱৰপ্ৰসাদিতঃ |
সদা সমস্তাশ্ৰমভাক সুৰেশ্ৰৱো ৱিশেষতঃ খল্ৱভজদ্বৰাশ্ৰমম || ৪.৩০ ||

ক্ৰিয়াকলাপং সকলং স কালৱিদ ৱিধানমাৰ্গেণ ৱিধায় কেৱলম |
সদা প্ৰসন্নস্য হৰেঃ প্ৰসত্তয়ে মুহুঃ সমস্তন্যসনং সমভ্যধাত || ৪.৩১ ||

অনংতমাত্রাংতমুদাহৰংতি যং ত্ৰিমাত্রপূৰ্ণং প্ৰণৰোচ্চয়ং বুধাঃ |
তদাহভৰদ ভাৰিচতুৰ্মুখাকৃতিঃ জপাধিকাৰী যতিৰস্য সূচিতঃ || ৪.৩২ ||

গুণানুৰূপোন্নতি পূৰ্ণবোধ ইত্যমুষ্য নাম দ্বিজবৃন্দৰংদিতঃ |
উদাহৰদ ভূৰিয়শা হি কেৰলং ন মংত্রৰ্ণঃ স চ মংত্রৰ্ণকঃ || ৪.৩৩ ||

নিৰংগৰাগং মুখৰাগৰ্জিতং ব্ৰিভূষণং ব্ৰিষ্টপভূষণায়িতম |
অমুং ধৃতামাচমৰেক্ষ্য মেনিৰে স্ৰভাৰশোভানুপমেতি জংতৰঃ || ৪.৩৪ ||

ভুজংগভূতেশৰিহংগপাদিকৈঃ প্ৰৰংদিতঃ সারসৰপ্ৰতীক্ষণৈঃ |
ননাম সোহয়ং গুৰুপূৰ্ৱকান যতীন অহো মহীয়ো মহতাং ব্ৰিডংবনং || ৪.৩৫ ||

ৰৰাশ্ৰমাচাৰিশেষশিক্ষণং ব্ৰিধিৎসুৰস্যাহচৰিতং নিশাময়ন |
বিশেষশিক্ষাং স্ৰয়মাপ্য ধীৰধীঃ যতীশ্ৰবো ব্ৰিস্ময়মায়তাহংতৰম || ৪.৩৬ ||

স কপ্যপীঠালয়ৱাসিনে যদা ননাম নাথায় মহামতিৰ্মুদা |
তদাহমুনাহ্ৰাহি নৰপ্ৰৱেশিনা ভুজে ভুজেহনাশু ভুজংগশায়িনা || ৪.৩৭ ||

চিৰাত সুতংৰং প্ৰবুভুৎসুনা ত্ৰয়া নিষেৰণং মে যদকাৰি তৎফলম |
ইমং দদামীত্যভিধায় সোহমুনা তদা প্ৰণীয় প্ৰদদেহচ্যুতাঅনে || ৪.৩৮ ||

অনুগ্ৰহং তং প্ৰতিগৃহ্য সাগ্ৰহং মুদাহহঅনাহহস্তাং কৃতকৃত্যতাং স্মৰন |
অভূদসংগোহপি স তৎসুসংগৱান অসংগভূষা ননু সাধুসংগিতা || ৪.৩৯ ||
য়িয়াসতি স্ৰস্তটিনীং মুহুৰ্মুহুঃ নমত্যনুজ্জাৰ্থিনি ভূৰিচেতসি |

তমস্মৰত স্ৰামিনমেৰ দূনধীঃ গুৰুৰ্ভৱিষ্যদিৰৰহাশ্লিঃকয়া ॥ ৪.৪০ ॥
ইতস্তৃতীয়ে দিৱসে দুনিম্নগা ৎৱদৰ্থমাস্মাকতটাকমাব্ৰজেত ।
অতো ন য়ায়া ইতি তং তদাহৰদত প্ৰৱিষ্য কংচিত কৰুণাকৰো হৰিঃ ॥ ৪.৪১ ॥
তদাজ্জয়োপাগতজাহৰীজলে জনোহত্র সমৌ সহ পূৰ্ণবুদ্ধিনা ।
ততঃপৰং দ্ৱাদশৰৎসবাংতৰে সদাহৰ্ভজেত সা তদনুগ্রহাংকিনী ॥ ৪.৪২ ॥

গতে দিনানাং দশকে সমাসকে ৰৰাশ্ৰমং প্ৰাপ্য সপত্ৰলংবনম ।
জিগায় জৈত্ৰান বহুতৰ্ককৰ্কশান স ৰাসুদেৱাহৰয়পংডিতাদিকান ॥ ৪.৪৩ ॥

গুৰোঃ স্ৰশিষ্যং চতুৰং চিকীৰ্ষিতঃ প্ৰচোদনাত শ্ৰোতুমিহোপ চক্ৰমে ।
অথেষ্টসিদ্ধিশ্ফলজাতিৰাৰিধিঃ নিৰাদৰেণাপি মহাঅনাহমুনা ॥ ৪.৪৪ ॥

তদাদ্যপদ্যস্থমৰদ্যমংডলং যদাহৰদত ষোড়শকদ্ৰয়াত্মকম ।
উপৰ্যপাস্তং তদিতি ৰৱত্যসৌ গুৰৌ তমূচে প্ৰণিগদ্যতামিতি ॥ ৪.৪৫ ॥

ভৱৎপ্ৰৱৃত্তৎৱসমৰ্থতা ন মে সকোপমিথং ৱদতি ৱতীশ্ৰবে ।
অপীহ মায়াসময়ে পটৌ নৃগাং বভূৱ তদৃষণসংশয়াংকুৰঃ ॥ ৪.৪৬ ॥

বুধোহভিধানং শ্ৰৱণং বুধেতৰো ধ্ৰুৱং ৱিদধ্যাদ ৱিমুমুক্ষুৰাত্মনঃ ।
য়তিৰিংশেষাদিতি লোকচোদনাত প্ৰৱক্তি মায়াসময়ং স্ম পূৰ্ণধীঃ ॥ ৪.৪৭ ॥

অখংডিতোপন্যসনং ৱিসংশয়ং সসংপ্ৰদায়ং প্ৰৱচো দৃটোত্তৰম ।
সমাগমন শ্ৰোতুমমুষ্য সাগ্ৰহাঃ জনাঃ শ্ৰুতাঢ্যাশ্চতুৰা বুভূষৰঃ ॥ ৪.৪৮ ॥

গুরোরূপাংতে শ্ররণে ঝতৈদির্জৈঃ স পংচমৈর্ভাগরতে কদাচন |
বহুপ্রকাৰে লিখিতেহপি ঝাচিতো প্রকাৰমেকং প্রভুৰভ্যধাদ দৃঢ়ম || ৪.৪৯ ||

পৰপ্রকাৰেষুপি সংভরংসু তে ঝিনির্গমোহম্মিন কথমিত্যুদীৰিতে |
মুকুংদ বোধেন মহাহদররীত প্রকাৰমেনং ভগরংকৃতং স্ফুটম || ৪.৫০ ||
নিগদ্যতাং গদ্যমিহৈর পংচমে জগদুৰোৰেখ কৃতিস্থিতিং যদি |
ইতি ঝরাণে যতিসত্তমে স্ৰয়ং তদুক্তমার্গেণ জগাদ ভূৰিহত || ৪.৫১ ||

অশেষ শিষ্যৈশ্চ তদাজ্জয়া তদা পৰীক্ষণায়ৈক্ষি সমস্তপুস্তকম |
স তত্র হংতৈকতমে স্থিতং ত্যজন ন তারদধ্যায় নিকায়মভ্যধাত || ৪.৫২ ||

অত্র জন্মনি ন যত পঠিতং তে জৈত্র ভাতি কথমিত্যমুনোক্তে |
পূর্জন্মসু হি রেদ পুৰেদং সর্মিত্যমিতবুদ্ধিঝরাচ || ৪.৫৩ ||

ইতি বহুঝিধঝিশ্ৰাশ্চয়চিত্তপ্রবৃত্তেঃ
জগতি ঝিততিমায়নুতনাহ প্যস্য কীর্তিঃ |
ক্ষপিতততমক্ষা ভাঙ্কঝীৰ প্রভাহলং
সুজনকুমুদঝ্ংদানংদদা চংদ্রিকের || ৪.৫৪ ||

|| ইতি শ্ৰীমৎকঝিকুলতিলক ত্ৰিঝিক্রমপংডিতাচার্যসুত
নাঝায়ণপংডিতাচার্যঝিৰচিতো শ্ৰীমধ্ৰঝিজয়ে
আনংদাংকিতে চতুর্থাঃ সর্গঃ ||